

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU42

Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

I propositionen görs bedömningen att det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring är direkt tillämpligt i Sverige, och att det därför inte behövs några bestämmelser som genomför avtalet. Vissa bestämmelser i lagen om utländska filialer m.m., lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige och försäkringsrörelselagen berörs av avtalet, och det föreslås därför att det i dessa lagar ska införas bestämmelser som upplyser om avtalet. Regeringen bedömer vidare att det inte krävs någon ändring i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av avtalet. Det föreslås också en rättelse i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:111 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	5
Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
 2. lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
 3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:111 punkterna 1–3.

Stockholm den 7 maj 2020

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Edward Riedl (M), Emil Källström (C), Ulla Andersson (V), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M), Josefin Malmqvist (M), Sultan Kayhan (S), Helén Pettersson (S) och Fredrik Stenberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Här behandlas regeringens proposition 2019/20:111 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring. I propositionen görs bedömningen att det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring är direkt tillämpligt i Sverige, och att det därför inte behövs några bestämmelser som genomför avtalet. Vissa bestämmelser i lagen om utländska filialer m.m., lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige och försäkringsrörelselagen berörs av avtalet, och det föreslås därför att det i dessa lagar ska införas bestämmelser som upplyser om avtalet. Regeringen bedömer vidare att det inte krävs någon ändring i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av avtalet. Det föreslås också en rättelse i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet.

Bakgrund

Det bilaterala avtalet om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring undertecknades av EU och USA den 18 respektive 22 september 2017. Avtalet har tillämpats provisoriskt sedan den 7 november 2017, och trädde i kraft den 4 april 2018 (meddelande om ikraftträdande av det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring, EUT L 91, 9.4.2018, s. 1).

Avtalet innehåller bestämmelser om krav som under vissa förutsättningar inte får ställas på återförsäkringsföretag från avtalsmotparten (EU respektive USA) och om tillsynsmyndigheternas roller vid global grupp-tillsyn. Det finns även bestämmelser om att främja samarbete och informationsutbyte mellan myndigheterna. Avtalet innebär således undantag i särskilda fall från några generella krav som finns på utländska försäkringsföretag enligt svensk rätt, och innehåller föreskrifter om grupp-tillsyn som i vissa fall är tillämpliga i stället för svenska bestämmelser, såsom vissa krav på ett återförsäkringsföretag med huvudkontor inom den andra avtalspartens territorium, tillsynsmyndigheternas roller när det gäller global grupp-tillsyn och ett ömsesidigt stöd och rekommenderad praxis för informationsutbyte mellan parternas tillsynsmyndigheter.

Utskottets överväganden

Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag. Förslagen medför ändringar i tre lagar på finansmarknadsområdet.

Propositionen

Det bilaterala avtalet är direkt tillämpligt i Sverige

Det bilaterala avtalet är ett internationellt avtal som EU har ingått med ett tredjeland. Sådana avtal är bindande för Sverige och övriga EU-medlemsstater. Enligt EU-rättsliga principer är en bestämmelse i ett sådant avtal dessutom direkt tillämplig om den, med hänsyn till dess ordalydelse samt till avtalets syfte och art, innebär en klar och precis skyldighet vars fullgörande eller verkningar inte är beroende av utfärdandet av ytterligare rättsakter. Det bilaterala avtalet innehåller klara och precisa skyldigheter som kan fullgöras utan ytterligare reglering. Regeringens bedömning är därför att det är direkt tillämpligt i Sverige, och att det därför inte behövs någon särskild åtgärd för att genomföra avtalet i svensk rätt.

Nya bestämmelser som upplyser om det bilaterala avtalet införs

Även om det inte krävs genomförande av avtalet i svensk rätt måste det enligt regeringen säkerställas att nationella bestämmelser som rör de frågor som regleras i avtalet överensstämmer med avtalet. Det ska därför införas upplysningsbestämmelser om att det i det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring finns bestämmelser om krav som i vissa fall inte gäller för återförsäkringsföretag från USA och om grupp tillsyn. Bestämmelserna ska införas i lagen om utländska filialer m.m., lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige och försäkringsrörelselagen.

Främjande av samarbete mellan tillsynsmyndigheter

Det finns ett antal sekretessbestämmelser som rör utlämnande av sådana uppgifter som omfattas av det bilaterala avtalet. Det kan handla om uppgifter som en tillsynsmyndighet i USA begär att få ut, uppgifter i en sådan inkommen förfrågan, uppgifter i en begäran från Finansinspektionen om att få ut

information från en myndighet i USA och de uppgifter som tas emot efter en sådan begäran. Det finns således sekretessgrunder som kan tillämpas av Finansinspektionen vid hantering av uppgifter som berörs i avtalet. Det krävs dock alltid en sekretessprövning i varje enskilt fall, och någon på förhand garanterad sekretess kan inte utlovas. Eftersom avtalet inte kräver något annat än att informationsutbytet ska främjas, och att uppgifter ska överlämnas eller sekretessbeläggas i den utsträckning som är tillåten enligt lag, krävs det inte någon lagstiftningsåtgärd med anledning av avtalet.

Enligt regeringen behövs inte heller i övrigt någon lagstiftningsåtgärd med anledning av bestämmelserna om samarbete och informationsutbyte i det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring.

Rättelse av laghänvisning

Där det i 4 kap. 5 § lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige hänvisas till en bestämmelse om kvalificerat innehav i aktiebolagslagen ska hänvisningen i stället göras till försäkringsrörelselagen.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:111 Bilateralt avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Ett utländskt företag ska bedriva sin näringsverksamhet i Sverige genom

1. ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial),
2. ett svenskt dotterföretag, eller
3. en agentur med verksamhet i Sverige.

Första stycket gäller inte om näringsverksamheten omfattas av bestämmelserna om fri rörlighet för varor och tjänster i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller motsvarande bestämmelser i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

För näringsverksamhet som bedrivs i Sverige av svenska eller utländska medborgare som är bosatta utanför EES ska det finnas en i Sverige bosatt föreståndare med ansvar för den här bedrivna verksamheten.

Bestämmelser om att sådana krav som föreskrivs i första stycket i vissa fall inte gäller om näringsverksamheten bedrivs av en försäkringsgivare från USA finns i det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring (EUT L 258, 6.10.2017, s. 4–21).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

¹ Senaste lydelse 2011:722.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § och 4 kap. 5 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Utländska försäkringsgivare och utländska tjänstepensionsinstitut har rätt att bedriva verksamhet i Sverige i enlighet med denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

Bestämmelser om att sådana krav som föreskrivs i 4–7 kap. i vissa fall inte gäller för försäkringsgivare från USA och bestämmelser om grupp tillsyn finns i det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring (EUT L 258, 6.10.2017, s. 4–21).

4 kap.

5 §³

En försäkringsgivare från *tredje land* ska beviljas koncession och dess företrädare ska godkännas, om ansökan uppfyller de krav som ställs i 4 § och

1. den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven i denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten,

2. den som kommer att ha ett sådant kvalificerat innehav i en försäkringsgivare som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av en försäkringsgivare, och

En försäkringsgivare från *tredje land* ska beviljas koncession och dess företrädare ska godkännas, om ansökan uppfyller de krav som ställs i 4 § och

1. den som kommer att ha ett sådant kvalificerat innehav i en försäkringsgivare som avses i 1 kap. 15 och 16 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av en försäkrings-

givare, och

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2005:1123.

² Senaste lydelse 2005:1123.

³ Senaste lydelse 2017:640.

3. den som avses vara företrädare för försäkringsgivaren eller, i de fall där företrädaren är en juridisk person, vara dess ombud har tillräckliga insikter och erfarenheter för att delta i ledningen hos en försäkringsgivare och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift.

Vid bedömningen enligt första stycket 2 av om en innehavare är lämplig ska dennes anseende och kapitalstyrka beaktas. Det ska också beaktas om det finns skäl att anta att

1. innehavaren kommer att motverka att försäkringsgivarens verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten, eller

2. innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Koncession ska meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Koncession ska meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

3 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att det i försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska införas en ny paragraf, 19 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

3 a §

Bestämmelser om grupp tillsyn finns även i det bilaterala avtalet mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om tillsynsregler för försäkring och återförsäkring (EUT L 258, 6.10.2017, s. 4–21).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.